

column

LYSANNE VAN DE KAMP

Als ik maar af en toe mag dansen

Als 16-jarige woonde ik enkele weken in een gastgezin in Nicaragua. Het idee was dat mijn medescholieren en ik zelf ervaren hoe het is om in diepe armoede te leven om daar vervolgens presentaties over te geven. Ik herinner me niet meer waarover mijn presentaties gingen. In ieder geval kwam de meest indrukwekkende ervaring er niet in voor: dat ik 's nachts met buikgriep op een wc zat zonder licht, zonder stromend water, mét gefriemel van onbekende insecten, luizen op mijn hoofd en een zeer beperkte hoeveelheid wc-papier. Toch heb ik geen moment spijt gehad van de reis en zou ik iedereen zo'n ervaring gunnen, al is het maar omdat ik me sindsdien altijd bewust ben geweest van mijn welvaart en privileges. Ook andere reizen brachten me de nodige cultuurshocks en levenslessen. In Zuid-Afrika bevond ik me constant in (potentieel) onveilige situaties. Wat een ervaring om volledig afhankelijk te zijn van Gods bescherming. In Gambia werden alle tafels na het eten aan de kant geschoven om te dansen tot in de late uurtjes. Vreugde als onderdeel van een cultuur! Wat zijn wij saai in Nederland.

Mijn allergrootste cultuurshock vond dichterbij huis plaats. Ik ging in Ede studeren en verhuisde vanuit een seculiere omgeving naar de Biblebelt. 'Naar Ede!?', reageerde een docent. Met een vies gezicht: 'Weet je wel hoe christelijk het daar is?' 'Ja, daarom juist!', zei ik stralend. Ik kon niet wachten om wat meer christelijke vrienden te hebben. Op de eerste collegedag vertelden we elkaar tijdens een voorstelronde naar welke kerk we gingen. Medestudenten vertelden dat ze naar de PKN, NGK, CGK, GKV of weet-ik-veel-wat-voor-kerk gingen. Ik had geen idee waar dit over ging en stamelde: 'Eh, ik ben protestants, geloof ik?' Het duurde 1,5 jaar voordat ik de Edese cultuurshock te boven was. Ik had verwacht dat christenen zich druk zouden maken om armoede en onrecht, en zo. In plaats daarvan hoorde ik onwerkelijke discussies aan over vrouwen in het ambt, seks voor het huwelijk en hoe welkom homo's waren in de kerk. Serieus? Reislustig als ik (toen nog) was, besloot ik een half jaar in Istanboel te gaan studeren. Daar raakte ik bevriend met een Syrische dame. Ze was indrukwekkend intelligent. Sprak zes talen en las er nog meer. Ze was open, eerlijk en durfde me zonder gêne elke vraag te stellen. Ze was groot, sterk, stoer, ambitieus, grappig, temperamentvol, sociaal, enthousiast, getraumatiseerd, kwetsbaar, lesbisch, moslim, alles tegelijk. Al mijn vooroordelen over moslims, vluchtelingen, homoseksuelen en vrouwen uit het Midden-Oosten kon ik dankzij deze ene vrouw de prullenbak in gooien. Op een dag nodigde ze me uit om bij haar en haar moeder te eten. Als ik had geweten dat haar moeder helderziend was, had ik nooit gedurfd. Maar ik wist het niet. Het overkwam me. Toen ik naar binnen liep, zei haar moeder bij wijze van kennismaking tegen me: 'Ik zie het licht van God in je, maar het brandt niet zo fel.' Ehh ... Ook hallo. (Maar ze had wel gelijk.)

Het is allemaal alweer bijna tien jaar geleden. In de tussentijd is er veel gebeurd. Ik ontvluchtte de Biblebelt zodra het kon. Ironisch genoeg is mijn leven zo gelopen dat ik inmiddels getrouwd ben met een geboren en getogen Edenaar die ook nog eens theoloog is. We wonen sinds drie jaar zelfs weer in Ede, zijn lid van een NGK en dat 'lichtje in mij' brandt feller dan ooit. Elke cultuur heeft z'n nadelen, maar uiteindelijk kan ik best aan Ede wennen. Als ik maar af en toe tot in de late uurtjes mag dansen en over christenen in Nederland mag denken: ik zie het licht van God in je, maar het brandt niet zo fel.

Lysanne van de Kamp werkt bij Micha Nederland en ontwerpt oogsttuinen.

JAKOB VAN WIELINK, MILOE VAN BEEK

Van Wielink is leiderschapscoach en partner van De School voor Transitie; Van Beek is auteur van het deze maand verschenen boek *Doorbreek de cirkel. Waarom opvoeden over jezelf gaat*

Onderwijs kan niet alle problemen van jongeren oplossen

Er is veel aandacht voor toenemende mentale problemen bij jongeren. De eenzijdige focus op wat het onderwijs hiertegen kan doen, is een gemiste kans. Er gaat ook iets mis met de steun die ze thuis ervaren.

Meer tieners, met name meisjes, hebben mentale problemen, constateerden het Trimbos-instituut en de Universiteit Utrecht in het rapport 'Jong na corona' (ND 28 juni). Als redenen noemen zij de prestatiedruk op scholen, sociale media, corona en de oorlog in Oekraïne. Hoezeer er ook hervormingen nodig zijn in het onderwijs, de eenzijdige focus daarop is een gemiste kans. Wie het rapport goed leest, ziet dat de onderzoekers ook andere bevindingen hebben. Bijvoorbeeld dat met name steeds minder meisjes in het voortgezet onderwijs ervaren dat het gezin hun veel steun geeft (een kwart in 2017, een derde in 2022), dat steeds minder meisjes het gevoel hebben goed met hun moeder te kunnen praten en dat ze steeds minder goed contact met hun vader hebben: slechts 68 procent van de meisjes meent dat ze makkelijk met hun vader kunnen praten. Het is een treurig stemmende conclusie. Bij de mensen die zo fundamenteel voor je ontwikkeling zijn, ervaren vooral meisjes minder vaak een luisterend oor. Dit kan komen doordat iedereen drukker is, omdat ouders te veel op hun telefoon zitten. Het kan ook zijn dat er in de eerste jaren van je leven al van alles is misgegaan. Geen enkel kind leert de wereld kennen in afzondering. Zowel de vreugdevolle kanten van het opgroeien als de pijnlijke – en soms traumatische – vinden plaats in een omgeving waarin kinderen zich leren hechten aan opvoeders. De gevolgen van die hechting laten zich met name in het volwassen leven kennen; ze vormen de basis voor onze eigenwaarde en hoe we op een gezonde, veerkrachtige wijze omgaan met tegenslag en verandering. We weten uit langdurige onderzoeken dat iets minder dan de helft van alle volwassenen wereldwijd overwegend onveilig is gehecht. Op belang-

rijke momenten, een grote teleurstelling, een scheiding of een andere emotionele gebeurtenis, was er niet werkelijk een verzorger of ouder aanwezig. Werkelijk, omdat het van belang is dat iemand zich op die momenten met volle aandacht verbindt met de binnenwereld van een kind.

Ouders die zelf min of meer onveilig gehecht zijn opgegroeid, zullen het helemaal te verbinden met een verdrietig of boos kind. De kans bestaat dat het bij henzelf gevoelens oproept die ze niet altijd willen voelen, het hen herinnert aan een jeugd waarin een betrokken ouder werd gemist, aan een autoritaire of afwezige vader. De neiging bestaat dan emoties te sussen, te negeren, te veroordelen of te bestraffen. Dit kan een kind het gevoel geven niet gezien te worden, dat zijn of haar emoties en gevoelens er niet toe doen. Dan komen de opgepote emoties er in de puberteit als somberheid uit.

Elke bewuste ouder weet dat opvoeden niet alleen over de ander, maar minstens net zoveel over henzelf gaat. De vraag is of ze ook werkelijk durven beseffen wat dat betekent. Dat wanneer ze niet met hun eigen angsten, pijn en emoties aan de slag gaan, ze – vaak onbewust – herhalen. Moeilijk? Zeker. Pijnlijk en confronterend? Ook. Maar willen opvoeders de mentale gezondheidstoestand van jongeren verbeteren, dan dienen ze anders te kijken. Niet naar buiten, maar naar zichzelf. Ze kunnen oefenen met erbij blijven als kinderen (emotioneel) problematisch gedrag vertonen, erkennen dat ze geraakt worden, niet weten hoe te handelen en daar hulp bij te zoeken. Bijvoorbeeld door dit met vrienden te delen, met een mentor of counselor te onderzoeken waar je eigen blinde vlekken te vinden zijn. Delen is helen, voor ouders, en voor de kinderen die zich met zoveel verlangen aan hen toevertrouwen. ■

lingenverdrag duren simpelweg vaak langer dan vijf jaar. Dit maakt dat de meerderheid van de statushouders een permanente verblijfsvergunning krijgt.

Het tweestatusstelsel kan wel invloed hebben op het aantal asielaanvragen, als de mogelijkheid voor gezinshereniging wordt uitgesloten voor mensen die een status hebben op basis van subsidiaire ('vervangende') bescherming (en dus niet de vluchtelingenstatus). Hoewel de Europese gezinsherenigingsrichtlijn hiervoor ruimte biedt, moet er buitengewoon voorzichtig mee worden omgegaan. Een absoluut verbod op gezinshereniging is voor deze groep niet mogelijk, omdat gezinshereniging wordt beschermd door het recht voor respect voor het gezinsleven. Juridisch is het verbod op gezinshereniging ingewikkeld vol te houden, zeker als er kinderen bij betrokken zijn in wier belang gehandeld moet worden. Los van de juridische elementen moeten we in gedachten blijven houden dat het bemoeilijken van gezinshereniging ertoe leidt dat families voor een langere tijd van elkaar gescheiden blijven. Vrouwen zonder echtgenoot, kinderen zonder vader.

de échte crisis

De échte asielcrisis is het gemak waarmee keer op keer voorstellen worden gedaan die de rechten van mensen in heel kwetsbare posities onder druk zetten. Het is tijd ons te realiseren dat wij hun naasten zijn. De ongemakkelijke waarheid is dat de instroom van asielzoekers niet van de ene op de andere dag lager wordt, zeker niet door wat administratieve wijzigingen.

Om echt iets te doen aan de instroom van asielzoekers moet de westerse wereld blijvend, op basis van gelijkwaardigheid, investeren in de landen van herkomst om de grondoorzaken van migratie weg te nemen. Vooruitgang wordt hier niet gemeten in jaren, maar in decennia. ■